

Til: Fakultetsstyret

Fra: Dekanen

Sakstype: V-sak

Møtesaksnr.: V-2

Møtenr.

Møtedato: 03.03.2017

Notatdato: 17.02.2017

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Rasmus Gelting Andresen

Faglige prioriteringer III – kunngjøring av midler til forsknings- og utdanningssatsinger

Sakssammendrag

Fakultetet har i senere tid gjennomført to prosesser med egne faglige prioriteringer. En i 2007-2009 (I) og en i 2013 (II). (Se vedlegg 1). Disse prioriteringsprosessene har vært initiert av Universitetsstyret for å realisere ambisjonen i UiOs strategiske plan UiO:2020 om å tydeliggjøre UiO som et sterkt internasjonalt forskningsuniversitet. Sterke miljøer, kvalitet og internasjonal profil skal prioriteres i hele organisasjonen.

De faglige prioriteringene som ble vedtatt i 2013 har fått tildelt midler t.o.m. 2018. Vedtak om nye faglige prioriteringer bør fattes innen utgangen av 2017, slik at tildelinger og eventuelle tilsetninger får budsjettmessig virkning f.o.m. januar 2019.

Proessen for faglige prioriteringer III startet høsten 2016.

- Faglige prioriteringer ble diskutert i et seminar med instituttene ledergrupper 5. september 2016.
- Diskusjonssak i [fakultetsstyremøte 28. oktober](#)
- Fakultetsstyreseminar 24. november.

Det har kommet mange ulike innspill i prosessen, og de to behandlingene i fakultetsstyret har gitt en klar retning og det er på denne bakgrunn at fakultetsledelsen nå foreslår at det lyses ut midler til forsknings- og utdanningssatsinger for perioden 2019-2023. Vi ber fakultetsstyret om å vedta kunngjøringen. (Vedlegg 2)

Økonomi

Fakultetsstyret skal ikke vedta de økonomiske rammene for faglige prioriteringer nå, men det redegjøres for den økonomiske situasjonen i møtet som grunnlag for en diskusjon.

Det ble i forrige runde avsatt ca. 20 millioner årlig, totalt i overkant av 100 millioner til faglige prioriteringer for en femårsperiode. Disse midlene frigjøres fra 2019. HF vil uten problemer kunne

avsette 50 millioner til faglige prioriteringer i perioden 2019-2023. Hvor mye mer vi skal avsette avhenger av en rekke mulige endringer som vil ha innflytelse på vår ramme og fakultetsstyrets vurdering av forholdet mellom satsinger og den normale drift.

Innledning

Fakultetets faglige prioriteringsprosesser har utgangspunkt i UiOs strategiske plan. Den nye runden med faglige prioriteringer vil også ta utgangspunkt i strategisk plan og våre lokale utfordringer, men den må i tillegg være en tydelig respons på den nasjonale og internasjonale konteksten for høyere utdanning og forskning.

Det foregår flere store prosesser innen høyere utdanning og forskning i Norge som vil prege fakultetet direkte og kreve en tydelig respons fra oss. Stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning (som allerede har kommet), den nasjonale humanioraevalueringen i regi av NFR (Humeval) som kommer 16. juni, og ikke minst stortingsmeldingen om humaniora, som kommer i mars 2017, vil gi rammer og retning for vår virksomhet.

Omverdenens forventninger til humanioras samfunnsbidrag blir stadig tydeligere. Vi skal levere kunnskap og undervisning av høy kvalitet og HF skal fortsatt være et breddefakultet. Den internasjonale og nasjonale forskningspolitikken er opptatt av å løse de store samfunnsutfordringene, og våre bidrag måles gjennom impact, eller hvilken påvirkning og betydning forskningsresultatene har. Det er økt konkurranse om studenter, ansatte og forskningsmidler både nasjonalt og internasjonalt. Strategiske allianser blir viktige for å posisjonere oss i dette landskapet. UiOs strategiske plan er klar på at tydeligere prioriteringer vil styrke kvaliteten og gjøre oss i stand til å møte den økte konkurransen.

Mål med faglige prioriteringer

Forrige prioriteringer II var basert på en kvantitativ analyse av forskningsstyrke med en etterfølgende kvantitativ og kvalitativ studiekvalitetsanalyse av de sterkeste forskningsmiljøene. Dokumenterte resultater på et sett av indikatorer for forskningskvalitet utgjorde grunnlaget for prioriteringene.

Diskusjonene om en ny prosess har ikke gitt fakultetsledelsen en klar bestilling på *hvordan* faglige prioriteringer III skal gjennomføres, men det har kommet tydelig frem at det ønskes en annen type prosess enn tidligere. Både instituttenes ledergrupper og fakultetsstyret har i 2016 gått inn for at utdannings- og forskningsaktivitet må sees under ett og inngå i faglige prioriteringer III. Det har vært bred enighet om at prosessen ikke skal være tilbakeskuende, men at det skal legges avgjørende vekt på potensial for utvikling, både for forskning og for utdanning.

Det er videre konkludert med at en ny prosess med faglige prioriteringer må ha et tydelig mål og at dette målet skal være at prioriteringene skal bidra til å løse de store utfordringene fakultetet har:

- Utdanningskvalitet – gjennomføring og rekruttering
- Ekstern forskningsfinansiering
- Tverrfaglig samarbeid

Utdanningskvalitet – gjennomføring og rekruttering

Fakultetet har frem til 2016 hatt en nedgang i studiepoengsproduksjonen, både på lavere og høyere grad. Det ligger et stort økonomisk potensiale for fakultetet i å snu dette.

Denne nedgangen skyldes dels en nedgang i antall studenter, men på lavere grad skyldes den aller mest at mange studenter slutter. De fleste som slutter gjør det etter første studieår, og totalt sett er gjennomføringsgraden på bachelor så lav som 33 prosent. Det ligger et stort økonomisk potensial i å få flere av studentene som slutter til å gjennomføre, ikke minst når vi vet at over 70 prosent av de studentene som gjennomfører, gjør det på normert tid.

På master er hovedutfordringen at studentene bruker for lang tid på å gjennomføre. Det er ca. 70 prosent av masterstudentene som gjennomfører, men av disse er det kun 40 prosent som blir ferdige på normert tid. For fakultet kan en bedret studiepoengsproduksjon gi et vesentlig større økonomisk handlingsrom som igjen kan styrke studiekvaliteten.

På lavere grad har fakultetet i all hovedsak tilstrekkelig antall søkere til å fylle studieplassene, men på 20 prosent av studietilbudene fikk alle søkere plass ved opptaket i 2016. Vi bør ha mer konkurranse om plassene. Studentanalysen har vist at det er de yngre studentene, og særlig de som kommer rett fra videregående skole, som har den beste gjennomføringen på bachelornivå. Den samme analysen viser at HF's andel av studenter i denne alderskategorien har sunket i perioden 2008-2014.

På master er situasjonen en annen. Her klarer ikke fakultetet å fylle rammen. Søkerinteressen varierer mellom de ulike studietilbudene, noen har langt flere plasser enn søkere, og noen få studietilbud har flere søkere enn plasser. Det er også studietilbud hvor det er søkerpotensiale til å ta opp flere studenter, men hvor manglende veiledningskapasitet ikke gjør det mulig.

Ekstern finansiering

Det er en klar forventning fra KD og fra UiOs ledelse om at vi skal delta i konkurransen og hente inn en større andel av EU-midlene. For fakultetets økonomiske situasjon og for den faglige utviklingen er det svært viktig at også HF øker den eksterne prosjektfinansieringen. Ekstern finansiering vil bety at større forskningsprosjekter kan realiseres, robuste forskermiljøer kan bygges opp, samarbeid kan etableres og internasjonale nettverk kan utvides, i tillegg til at det utløses resultatbaserte omfordelingsmidler (RBO) – og alt dette gjør at forskningsmiljøene igjen vil kunne hevde seg i konkurransen om nye eksterne midler.

HF har i perioden 2011-2015 hatt en gjennomsnittlig tilslagsprosent i NFR på 22,5 prosent. Det er særlig FRIPRO og SFF som gir store inntekter, mens andre store programmer utgjør en liten del av fakultetets eksterne finansiering. Fakultetets vurdering er at det er lite rom for stor vekst her.

Vi lykkes altfor dårlig på den europeiske konkurransearenaen. Fakultetet må få fram søkere med reelle sjanser for å lykkes med ERC-søknader og tematiske søknader under Horisont 2020. Målrettede enkelttiltak i årsplanen skal bidra til å bedre situasjonen, men en underliggende og avgjørende faktor for å lykkes, både i nasjonal og internasjonal konkurranse, er kvalitet. Vi må ha forskere og forskningsmiljøer som er konkurransedyktige og relevante.

Både SFF og tematiske EU-søknader krever ikke bare gode enkeltforskere, men også et relativt stort fagmiljø ved institusjonen, i tillegg til internasjonale nettverk. Det er en utfordring å oppfylle kravene om impact og samfunnsnytte i de tematiske utlysningene under Horisont 2020.

Tverrfaglig samarbeid og grenseflater

Denne utfordringen handler om både organisering og potensial, og gjelder både for forskning og undervisning. Er fakultetets fag og forskere organisert hensiktsmessig for best å kunne møte fakultetets utfordringer og forventningene til humaniora? Er det hindringer for samarbeid om forskning og studier, slik at kvalitet og utvikling ikke er optimalisert? Ligger det et potensial for utvikling og kvalitetsheving i å legge bedre til rette for tverrfaglig samarbeid?

Det finnes gode eksempler på samarbeid og ulike former for organisering som skaper utvikling, kvalitet og merverdi. Det må legges bedre til rette for flere arenaer for samarbeid på tvers av organisasjonen og på tvers av fag. Det må være rom for stor grad av fleksibilitet i organisering av ulike former for samarbeid. Senterorganisering av ulike typer, matriseorganisering eller andre former for satsinger og/eller tverrfaglig samarbeid, vil skape bedre utdanningskvalitet og bedre forskningskvalitet.

Faglige prioriteringer III – veien videre

Diskusjonene og fakultetsstyrets behandling av faglige prioriteringer III kan oppsummeres slik:

Faglige prioriteringer III skal

- omfatte både utdanning og forskning
- legge vekt på potensial og ikke tidligere oppnådde resultater
- bidra til å løse fakultetets viktigste utfordringer
- muliggjøre satsinger/prioriteringer/risiko som ikke er mulig innenfor instituttens rammer.

Faglige prioriteringer skal gjennom allokering av ressurser, utvikling av miljøer og ikke minst ved å få fram eksempler vi kan lære av, være med på å dreie fakultetet i en retning som er nødvendig for å møte nasjonale og internasjonale krav til høyere utdanning og forskning.

Kunngjøring – forsknings- og utdanningssatsinger

Gitt disse føringene mener fakultetsledelsen at faglige prioriteringer III bør gjennomføres ved at det utlyses midler til forsknings- og utdanningssatsinger.

Instituttene ved HF kan søke om midler til forsknings- og utdanningssatsinger som skal ha som mål å skape nye samarbeidsformer, være faglig nyskapende og utvikle utdanningstilbudet.

Satsingen det søkes midler til skal ha både en forsknings- og en utdanningskomponent, men disse kan ha ulik tyngde i satsingen. Satsingen må inkludere et samarbeid mellom flere institutter og/eller med enheter utenfor HF. Fagmiljøer utenfor fakultetet må selv finansiere sin deltakelse. Unntaksvis kan en satsing være konsentrert til utvikling av samarbeid internt på ett institutt. Satsingene kan ha ulik størrelse og det kan søkes om inntil 20 mill. i finansiering per satsing over en periode på fem år med oppstart i januar 2019.

Det kan søkes om midler til f.eks. faste stillinger, rekrutteringsstillinger, professor II, infrastruktur, arrangementer, workshops, andre forsknings- eller utdanningstiltak og administrativ støtte. Det forventes at en satsing inkluderer et sett av tiltak som virker sammen for å nå satsingens mål.

Vi anbefaler at søknad og utvelgelse skjer i to trinn. Til første søknadsfrist sendes det inn en skisse, mens de som går videre til runde to må sende inn en mer detaljert søknad. Detaljer for hva som skal sendes inn, utarbeides etter behandlingen i fakultetsstyret.

Runde 1 vil ha søknadsfrist medio juni. Dekanetet innstiller før fakultetsstyret vedtar hvem som går videre til runde to. Runde 2 vil så ha søknadsfrist medio oktober. Dekanetet innstiller (eventuelt etter forslag fra et rådgivende fagpanel), før fakultetsstyret vedtar tildeling i desember. Faglige prioriteringer vil ha budsjettmessig virkning fom. 1.1.2019.

I tillegg til å publisere kunngjøringen og bakgrunnsinformasjon på fakultetets nettsider, vil fakultetet gjennomføre en møteserie med besøk på alle instituttene, for å komme i dialog med aktuelle søkermiljøer og svare på spørsmål om søknadene og satsingene.

Vedtaksforslag

Fakultetsstyret vedtar kunngjøringen med eventuelle endringer som fremkommer i møtet.

Vedlegg:

1: Om faglige prioriteringer I og II

2: Utkast til kunngjøring